

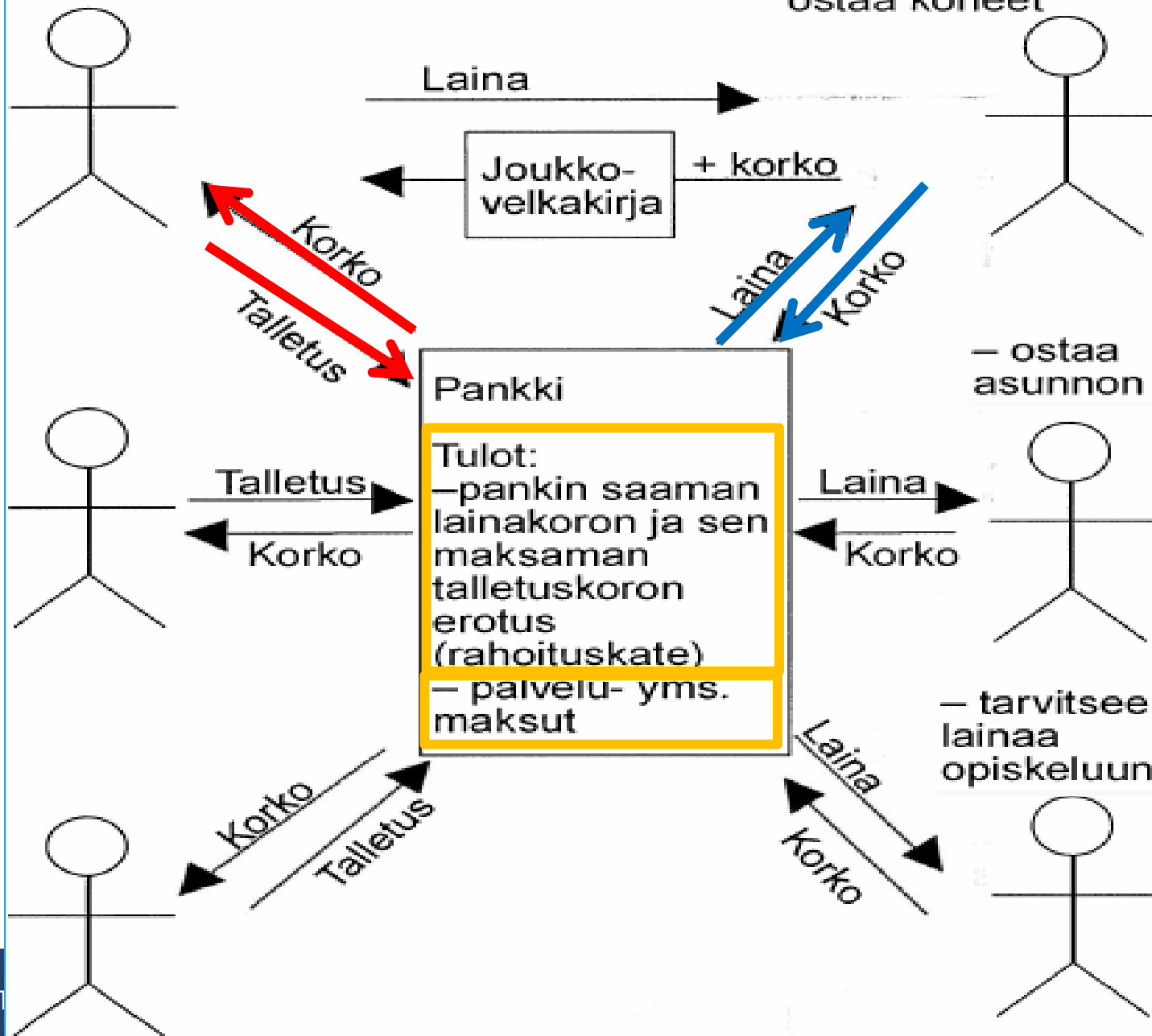
- **5.1 Rahoitusmarkkinat**
– Tehtävät 1-5

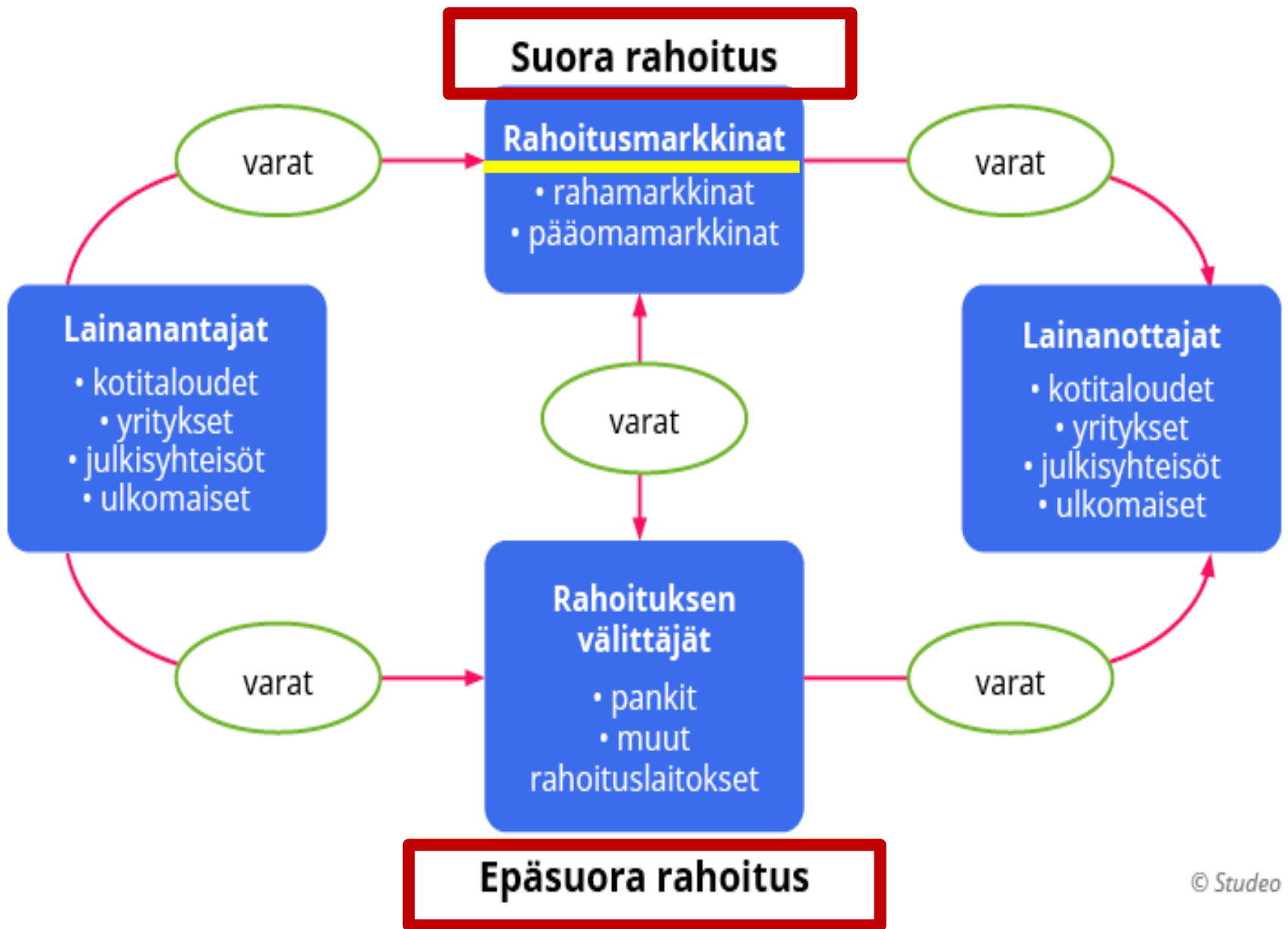
Sijoittajat ja tallettajat:

Rahoituksen välitys:

Lainanottajat:

– rakentaa tehtaan, ostaa koneet

Rahamarkkinat vs. pääomamarkkinat

- **Rahamarkkinat = "Lyhyt raha"**
 - Lyhytaikainen rahoitus esim. valtiolle, kunnille, pankeille, yrityksille – max. 1v.
 - **Haltijavelkakirjat**
 - Lyhytaikaiset sijoitukset, talletukset ja lainat.
- **Pääomamarkkinat = "Pitkä raha"**
 - **Pitkäaikaisen rahoituksen kerääminen: osakekauppa, joukkovelkakirjat - yli 1v.** (obligaatiot, pitkät pankkilainat)
 - sijoitukset, talletukset ja pitkät lainat

Oma pääoma = Sijoitus, yrityksen osakkuus

Vieras pääoma = Laina yritykselle (joukkovelkakirjat)

Oman ja vieraan pääoman vertailua

	Oma pääoma	Vieras pääoma
Velvollisuus maksaa tuottoa	Ei ole	Sopimusoikeudellinen velvollisuus
Riski	Korkea riski	Pieni riski
Äänioikeus	Kyllä	Ei
Etuoikeusasema konkurssissa	Maksetaan viimeisenä	Maksetaan ennen omaa pääomaa
Pääoman palautus	Ei yleensä palauteta	Takaisinmaksu lainasopimuksen mukaan
Vakuudet	Ei vakuuksia	Pääsääntöisesti vaaditaan

Lainaus

● Ottolainaus =

- **Pankki ottaa vastaan** asiakkaiden talletuksia ja maksaa siitä korkoa
 - Korko 0,0- 0,5 %:n välillä riippuen talletusmäärästä ja –ajasta
 - Määräaikaistalletuksissa hiukan enemmän

● Antolainaus =

- **Pankki lainaa rahaa** asiakkaille korkoa vastaan
 - Korko n. 1,0% - 5 %

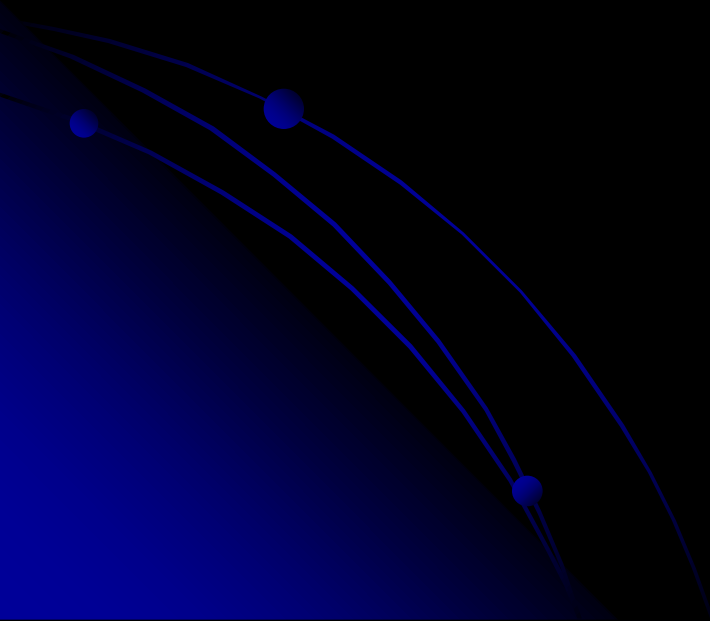
→ **EROTUS = PANKKIEN KATE = KORKOKATE**

● Talletussuoja =

- Turvaa tallettajan talletustilillä olevia varoja talletuspankin ollessa maksukyvytön (100000€).

OPINTO- JA ASUNTOLAINA

Elämäsi tärkein talousasia!!!

Laina ja korko

Pedonet-tehtäviä: Raha ja korko

Otat 100000€ lainaa:

- Mitä mahdollisuuksia on lyhentämiseen?
- Miten korot ja maksuerät muuttuvat eri tilanteissa?
- Miten suuren osan laina veisi tuloistasi?

Laina ja korko

Olet parisi kanssa ostamassa yhteisen kodin. Tarvitsette lainaa 100 000€. Mene pankin sivuille tutkimaan, kuinka kalliiksi/halvaksi lainan ottaminen tulisi juuri nyt. Käytä apunasi alla olevia kysymyksiä ja vastaa niihin.

Kokeile esim. S-pankin (oma pankkikin käy) lainalaskuria ja vastaa kysymyksiin suoraan palautuskansion kohtaan "Palauta merkintä": <https://www.s-pankki.fi/fi/lainat-ja-luotot/lainalaskurit/asuntolainalaskuri>

1. **Kuinka paljon on kuukausittainen maksueräni: kun minulla lainaa 100 000€, laina-aika on 20 vuotta ja korko 2%? (annuiteetti)**
 2. **Kuinka paljon ovat lainan kokonaiskustannukset (korot + muut), kun olen maksanut koko lainani pois (Avaa tarkemmat laskelmat lainasta)?**
 3. **Miten kuukausittainen maksuerä muuttuu, kun muutan lainan lyhennystavan annuiteetista tasalyhenteiseksi ja miksi?**
 4. **Miten käy lainan kokonaiskustannuksien?**
 5. **Muuta lyhennystapa annuiteetiksi. Korko nousee 2%:sta 5%:iin. Miten käy a) kuukausittaisen maksuerän ja b) lainan kokonaiskustannusten (avaa tarkemmat laskelmat lainasta)?**
 6. **Entä miten käy sekä kuukausittaisen maksuerän, että kokonaiskustannusten, kun lyhennät maksuaikaa 15 vuoteen a) 2%:n korolla ja b) 5%:n korolla?**
- Kokeile myös muita summia ja maksuaikoja. 100000€:lla voi saada asunnon Kouvolan keskustasta, mutta Helsingissä hinta voi olla kolminkertainen. Tätä ei tarvitse vastata kirjallisesti.
 - Selvitä lisäksi, mitä tarkoittavat: antolaina ja ottolaina, korkokate, reaalikorko, korkomarginaali, talletussuoja (oppikirjan takaa tai googlaamalla).

Laina ja korko

Vastauksia:

1. 505,88 €/kk

2. 122 511,20 € (laina 100 000 + 22 511,20)

3. → 583,33 €/kk eli suurenee 77,45€/kk.

4. → 121 183,33€ eli pienenee 1327,87 €.

5.a) → 659,96 €/kk b) → 159 490,41 €

6. a) → 643,51 €/kk ja 116 781,81 €

b) → 790,79 €/kk ja 143 292,21 €

Lyhennystavat:

- **Tasalyhennys**
- **Tasaerä**
- **Annuiteetti**

Huom! Huom! Huom! Huom!

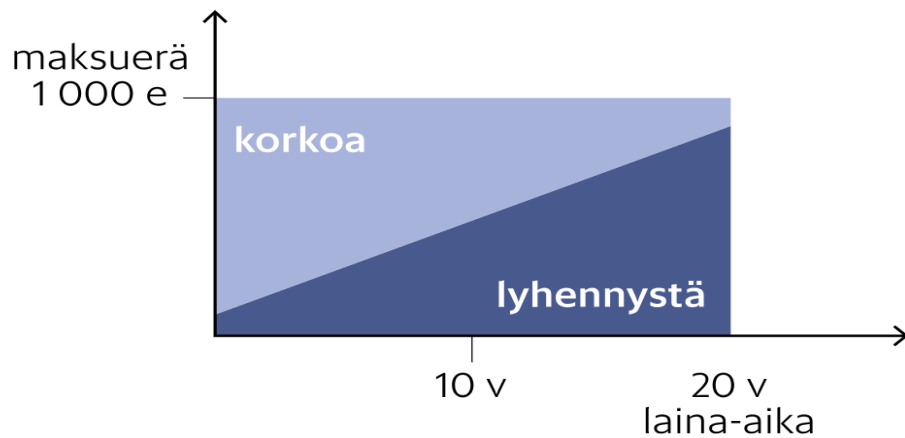
Lyhennys = lainapääomaa lyhennetään

Korot = lainan korot

→ Maksuerä = korot + lyhennys

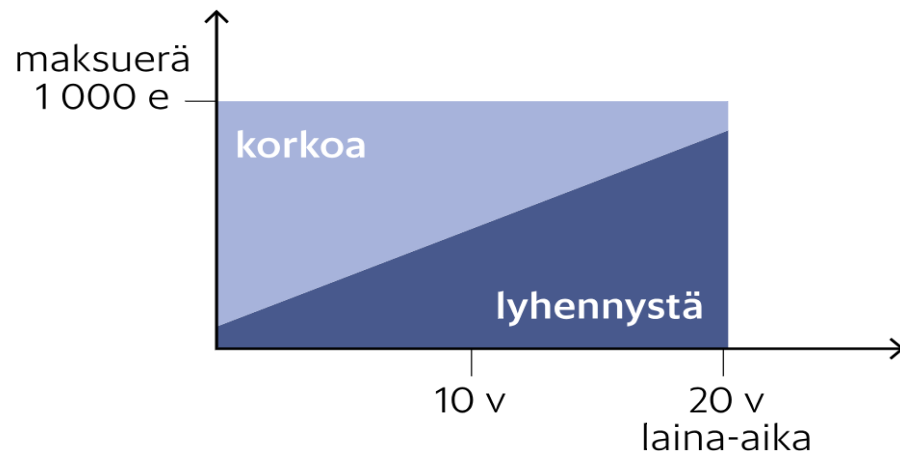
Annuiteetti (tasaerä)

Alkutilanne:

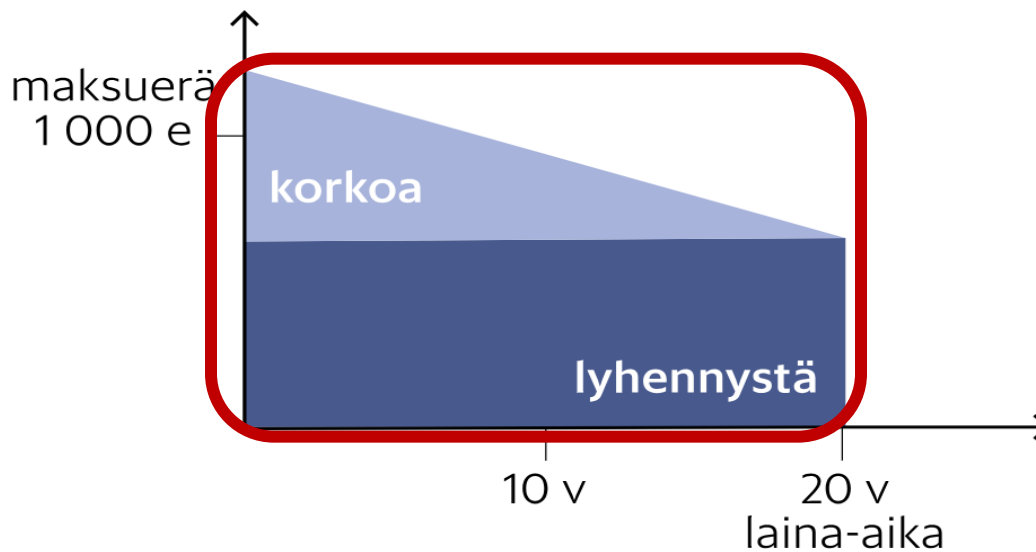
Kiinteä tasaerä

Alkutilanne:

Tasalyhennys

Alkutilanne:

1. Tasalyhenteinen laina

- *Lyhennys on aina yhtä suuri.*
- *Koron osuus on alussa suurempi, mutta pienenee lainapääoman pienentyessä → maksuerä pienenee.*
 - Viitekoron muutos muuttaa korkoa.
 - **Maksuerät ovat suurimmillaan juuri lainan alussa.**
 - Raskas maksaa alussa, jos on muita menoja paljon.
- ***Tulee edullisimmaksi**, koska siinä **lainan pääoma lyhenee nopeimmin.***

2. Tasaerälaina

- **Lainan maksuerä pysyy samana koko ajan!**
 - Myös viitekoron muuttuessa
- **Koron nousu pidentää maksuaikaa, ja koron lasku vastaavasti lyhentää sitä.**
 - Maksuerän tulee olla kuitenkin aina vähintään korkojen määrä.

3. Annuiteettilaina

- **Laina-aika pysyy muuttumattomana.**
- **Maksuerä muuttuu vain**
koronmuutoksen yhteydessä.
 - Jos lainan viitekorko nousee, maksuerä suurenee, ja tietenkin päinvastoin.

Lopputunti ja kotiin:

- **5.2 Valuuttakurssit**
 - Tehtävät 1-4 ja 7
 - **5.3. Sijoittaminen**
 - Tehtävät 2-5
- **Näistä jatketaan ma
10.3.2025**

Valuuttamarkkinat

s. 117–121

Tehtävä 1

Euron ulkoinen arvo heikkeni eilen 10 prosenttia. Pohdi, miten se vaikutti

a) suomalaisen vientiyritykseen, jonka päämarkkinat ovat Isossa-Britanniassa

- Vienti vetää paremmin, koska euro olisi halvenpi kuin punta.**

Tehtävä 1

Euron ulkoinen arvo heikkeni eilen 10 prosenttia. Pohdi, miten se vaikutti

b) suomalaiseseen turistiin matkalla New Yorkiin

- **Jos turisti vaihtoi euroja dollareihin ennen euron 10 % heikentymistä, tilanne on hyvä, mutta jos hän vaihtaa valuuttaa vasta perillä New Yorkissa, hän joutuu maksamaan siitä sen 10 % enemmän.**
- **Myös kaikki luottokortti-ostokset tulevat kalliimmiksi, koska ne muunnetaan dollareista euroiksi kallistuneen kurssin mukaan.**

Tehtävä 1

Euron ulkoinen arvo heikkeni eilen 10 prosenttia. Pohdi, miten se vaikutti

c) Lapin joulumatkailubisnekseen

- **Euroalueelta tuleviin turisteihin euron arvon heikentyminen tai kallistuminen ei vaikuta mitenkään.**
- **Sen sijaan euroalueen ulkopuolelta, esim. Ruotsista tai Venäjältä, tulevat turistit hyötyvät euron heikentymisestä – entistä halvempi Lappi voi lisätä houkutustaan ja turistien määrä lisääntyä.**

Tehtävä 1

Euron ulkoinen arvo heikkeni eilen 10 prosenttia. Pohdi, miten se vaikutti

d) Suomen ja Saksan väliseen lauttaliikenteeseen

- **Vaikutuksia ei juuri ole, koska sekä Suomi että Saksa kuuluvat euroalueeseen.**
- **Toki laivojen polttoainekustannukset nousevat, sillä polttoaineiden hinnat määritellään dollareissa.**

Mikä ero on kelluvalla ja kiinteällä valuuttakurssilla?

- **Kelluvan valuutan arvo muuttuu vapaasti markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan.**
- **Kiinteä valuutta ei muutu jatkuvasti vaan ainoastaan silloin kun sen arvon muuttamisesta tehdään päätös (maan hallitus tai keskuspankki).**
- **devalvointi = kotimaan valuutan arvon heikentämistä suhteessa ulkomaisiin valuuttoihin**
- **revalvointi = kotimaan valuutan arvon korotus suhteessa ulkomaisiin valuuttoihin**

Valuutan muutoksen vaikutus?

Euron arvon muuttuminen:

- **1€ = 1,26\$ vuonna 2021**
- muuttuu **1€ = 1,11\$ vuonna 2022**
- **Jos euroalueen yritys vie USA:han tavaraerän, jonka hinta on 50 000\$, mikä olisi kauppahinta ennen euron heikkenemistä ja sen jälkeen? Eli mikä olisi yrityksen voitto?**

Valuutan muutoksen vaikutus?

Euron arvon muuttuminen:

- **1€ = 1,26\$ vuonna 2021**
- **1€ = 1,11\$ vuonna 2022**
- **Euro siis heikkeni!**
- **Jos euroalueen yritys vie USA:han tavaraerän, jonka hinta on 50 000\$, kauppahinta olisi ennen euron heikkenemistä euroissa 39 683€ ja euron heikkenemisen jälkeen 45 045€.**
- **Yrityksen voitto on siis 5362€ vuodesta 2021 vuoteen 2022.**

<https://areena.yle.fi/1-4214813?autoplay=true>

Valuutan muutoksen vaikutus?

Euron arvon muuttuminen:

- **1€ = 1,26\$ vuonna 2021**
- **1€ = 1,11\$ vuonna 2022**
- **Euro siis heikkeni!**
- **Jos yritys ostaisi USA:sta 50 000€:lla, niin silloin se häviäisi, kun verrataan vuotta 2022 vuoteen 2021**
- **Kun maksetaan euroilla:**
 - **2021 50 000 €:lla sai 63 000\$:n arvosta hyödykkeitä.**
 - **2022 50 000 €:lla sai 55 500\$:a arvosta hyödykkeitä.**
 - **Erotus siis 7 500€.**

<https://areena.yle.fi/1-4214813?autoplay=true>

3. Lue YLE:n uutinen ja vastaa kysymyksiin:

a) Mitä hyviä puolia on euron heikentymisessä?

b) Mikä huono puoli on euron heikentymisessä?

a) Parantaa Suomen vientiteollisuuden kilpailukykyä:

– Lisää työtä, palkkaa, veroja...

b) Tuontituotteista ja matkustelusta tulee kalliimpia.

Tehtävä 1

**Euron ulkoinen arvo heikkeni eilen 10 prosenttia.
Pohdi, miten se vaikutti**

e) koko Suomen kansantalouteen.

- + Vaikutukset ovat pääosin myönteisiä, koska vienti hyötyy euron heikentymisestä.**
- + Suomen työllisyys voi kohentua ja bruttokansantuote kasvaa.**
- Euroalueen ulkopuolelta tuotavien hyödykkeiden hinnan nousulla on kielteinen vaikutus, koska teollisuus tarvitsee paljon raaka-aineita.**
- Euroalueen ulkopuolisten lainojen korkokulut kasvavat.**

Miksi valuuttakurssin taso on tärkeä?

- 1. Vakaa kurssitaso pitää talouden mahdollisimman vakaana ilman häiriöitä. Ulkomaankauppa voi kehittyä tasaisen ennustettavasti ja maan elintaso kehittyä suotuisasti.**
 - 2. Valuuttakurssin aleneminen vaikuttaa esim. teollisuuden tuotannon kasvuun, koska vienti alkaa vetää paremmin.**
 - Vastaavasti valuuttakurssin nousu kääntää teollisuustuotannon laskusuuntaan.
 - Valuuttakurssin aleneminen lisää valuuttamääräisen velan korkokuluja.
- Jokaisen kansantalouden rakenne vaikuttaa siihen, onko valuutan heikkoudesta vai vahvuudesta sille hyötyä.**
 - Ne maat, jotka vievät paljon (Suomi), hyötyvät heikosta valuutasta.
 - Tuonnista riippuvaiset maat (Japani) hyötyvät vahvasta valuutasta.

3. Miten poliitikot ja keskuspankki voivat yrittää heikentää maan valuuttaa

a) jos sen kurssi on kiinteä

1. Devalvointi: tehdään päätös, että maan valuutan arvoa suhteessa muihin valuuttoihin heikennetään.

→ **Revalvointi päinvastoin.**

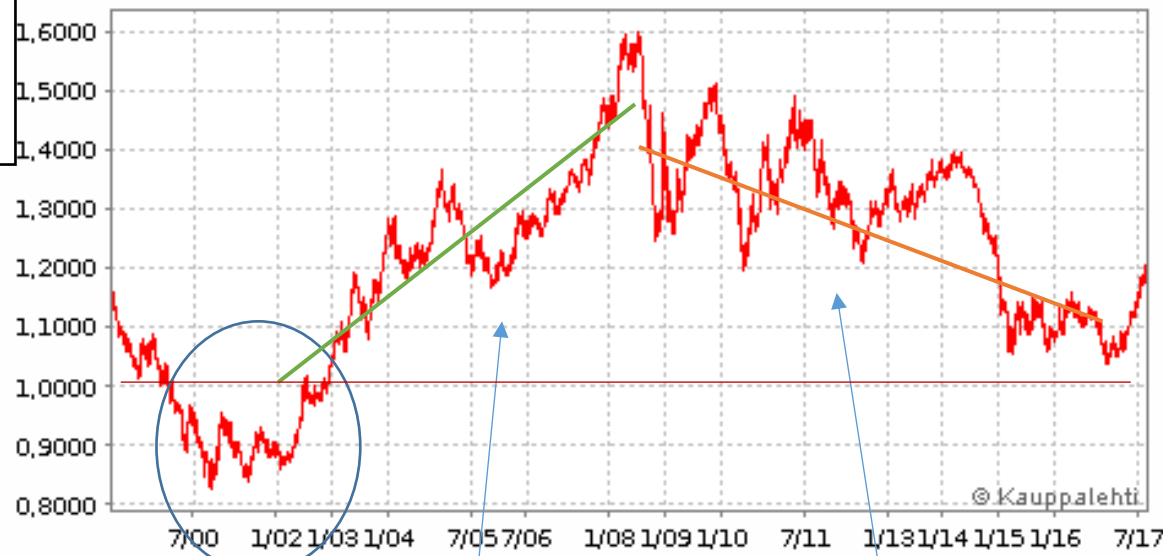
2. Tukiot: ostetaan jonkin toisen maan valuuttaa markkinoilta ja maksetaan ne omalla valuutalla, jolloin oman valuutan määrä markkinoilla lisääntyy, mikä heikentää sen arvoa.

b) jos sen kurssi kelluu

→ **Tukiot**

→ **Huono taloudenpito voi heikentää!**

**Euron arvo dollareissa
1998–2017: vaihteluväli
0,85 – 1,6 \$**

**Dollari
heikentynyt
2016–17**

**Dollari euroa
arvokkaampi 1999–2003**

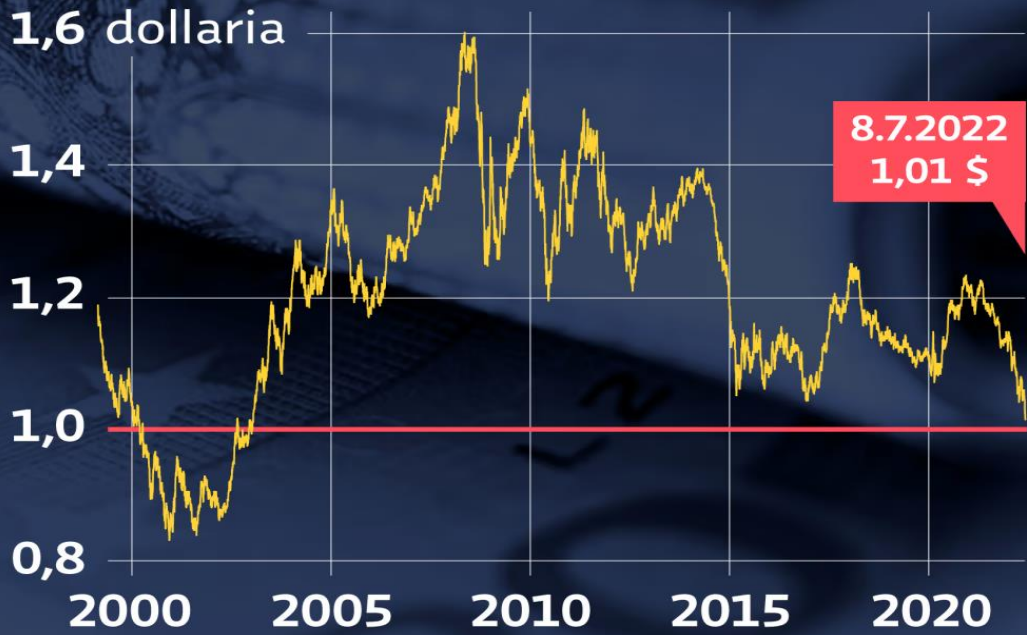
**Euro vahvistuu,
dollari heikkenee
2002–2008**

**Dollari vahvistuu, euro heikkenee
2008–2016**

Dollarin arvo
10.09.2024
1€ = 1,10\$
(Suomen pankki)

Euron arvo Yhdysvaltain dollareissa

Euro maksoi alle yhden dollarin
viimeksi 20 vuotta sitten

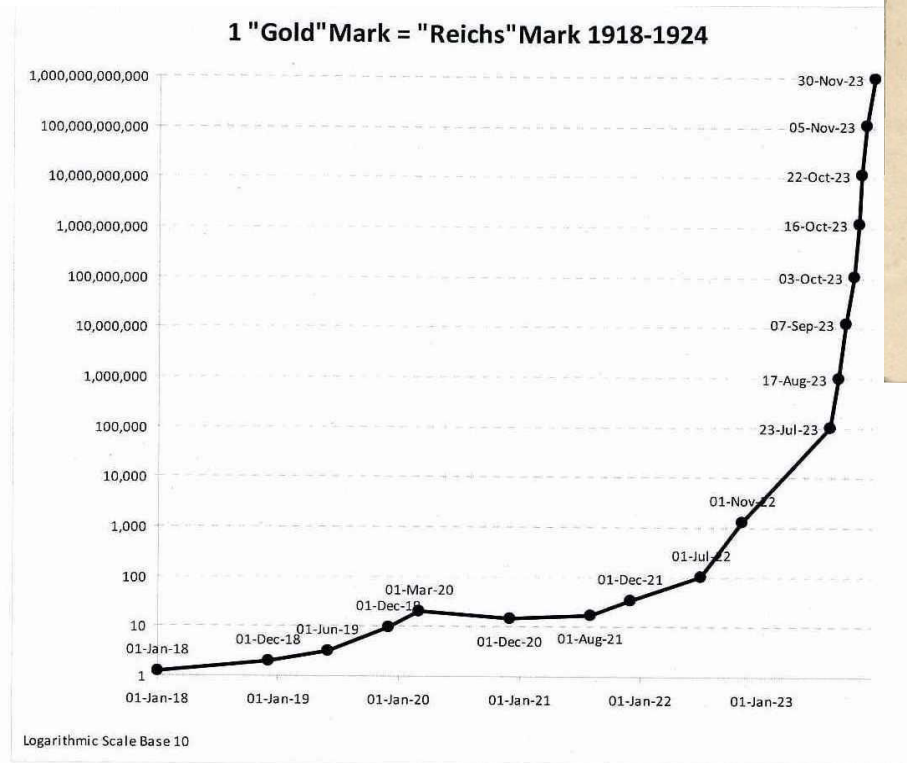
Lähde: Infront

Ruplan romahdus 2014–15: arvo miltei puolittui

**Euron arvo
ruplissa
2012–2017:
vaihteluväli
40–90 ruplaa.**

1 EUR = 90,06 RUB

Note: 1 "Gold"Mark value in grammes of fine gold (1913) = 0.35842g;
 "Reichs"Mark = Currency not tied to the goldstandard in 1918 to 1924.

Source: *Law about the Revaluation of Mortgages and other Claims (Revaluation Act 1925), issued the 16th of July, 1925 (Aufwertungsgesetz, Reichsgesetzblatt, Teil I, 1925, p.133-135) and Author's calculations.*

Zimbabwe/HS

100 000 000 000 000 Zimbabween dollarin seteli eli 100 biljoonaa

**2015: Zimbabween hyperinflaatio:
175 000 000 000 000 000:lla Zimbabween
dollarilla saa 5\$ (viisi USA:n taalaa).**

2018: Venezuelan inflaatio: 1800000 %

Dosentti ennusti